

Rumunska vlada zatražila je da se “Rudarski kulturni pejzaž Rosia Montana” uvrsti na listu UNESCO -ve svetske baštine 2016. godine, ali je kasnije povukla prijavu zbog tekućeg tužbenog zahteva ICSID -a. Međutim, u februaru 2020. godine vlada je ponovo aktivirala postupak, dok je arbitraža još bila u toku.

Drevni kompleks za iskopavanje zlata u Rosiji Montani, udaljenom lokalitetu u planinama Apuseni u zapadnoj Rumuniji, dodat je UNESCO -voj listi svetske baštine i listi svetske baštine u opasnosti. Odluka je stavila tačku na sve šanse za nastavak vađenja zlata u toj oblasti.

Ova odluka je velika pobeda za aktiviste koji su se decenijama protivili planu za iskopavanje zlata na bazi cijanida u Rosiji Montani. Zlato se na tom području vadilo od davnina, a kompleks sadrži najznačajniji, najobimniji i tehnički najraznovrsniji podzemni kompleks rudnika rimskog zlata poznat u svetu, prema UNESCO -u.

Rumunska vlada je želela da obnovi rudarstvo u Rosiji Montani i udružila se, još u junu 1999., sa kanadskom firmom Gabriel Resources Ltd, kako bi istražila i razvila projekat za iskopavanje rezervi zlata i srebra u toj oblasti.

Gabriel Resources je tvrdio da je projekat čiji je cilj bio razvoj održiv i ekološki odgovoran, ali su mnogi aktivisti ukazali na rizike koje za životnu sredinu predstavlja proces ispiranja cijanida koji se koristi pri vađenju zlata.

Tokom godina, Gabriel se borio protiv nevladinih organizacija čak i na sudu, ali na kraju vlada nije izdala dozvole potrebne za početak rudarske operacije. Gabriel tvrdi da su rumunske vlasti nezakonito blokirale i sprečile implementaciju projekta bez odgovarajućeg postupka i bez nadoknade, te je zatražio odštetu od više milijardi dolara u arbitraži pred ICSID -om Svetske banke.

Gabriel takođe tvrdi da bi projekat zaštitio kulturno nasleđe Rosia Montana i „prijava i natpis UNESCO -a su u osnovi u suprotnosti sa obavezama Rumunije prema njenim ugovorima o ulaganju u odnosu na Gabrijelova ulaganja“.

Izvor: euractiv.com